

POPRAWNOŚĆ JĘZYKOWA W BRANŻY ZABEZPIECZEŃ TECHNICZNYCH

Poprawność terminologii stosowanej w artykułach czasopisma SEC&AS opiera się w dużej mierze na wiedzy i doświadczeniu pracowników dydaktycznych Ośrodka Szkoleniowego PISA (OS PISA) oraz ekspertów Biura Doradztwa i Ekspertyz PISA (BDIE PISA).

Jak napisał Dyrektor Wydawnictwa, „ (...) po stronie twórczej, kreującej poziom i wartości czasopisma”¹ jest „kilkudziesięciu pracowników dydaktycznych Ośrodka Szkoleniowego PISA oraz współpracujących z Izłą ekspertów i doradców – naturalnych, własnych potencjalnych autorów interesujących publikacji i tych, którzy autorami już są.”²

W nawiązaniu do tych słów musimy zdawać sobie sprawę, jak duża odpowiedzialność spada na Redakcję w kwestiach poprawności językowej terminologii stosowanej na łamach czasopisma. Stawiamy wysokie wymagania zarówno sobie, jak i autorom, których artykuły publikujemy. Z dużą przyjemnością odnotowujemy, że artykuły firmowe są pisane kompetentnie, a drobne nieścisłości językowe są korygowane. Za to autorom dziękuję w imieniu Redakcji.

Poniżej kilka przemyśleń na temat słownictwa stosowanego w naszej branży.

BEZPIECZEŃSTWO FIZYCZNE, OCHRONA FIZYCZNA, BEZPIECZEŃSTWO I ZABEZPIECZENIA

Ustawa o swobodzie działalności gospodarczej pozwala praktycznie każdemu na wykonywanie zabezpieczeń systemami alarmowymi, poza limitowaną liczbą obiektów podlegających obowiązkowej ochronie z mocy ustawy z 22.08.1997 r. o *ochronie osób i mienia* (Dz.U. 1997 nr 114 poz. 740 z późn. zm.). W ustawie tej zdefiniowano bezpośrednią ochronę fizyczną i zabezpieczenie techniczne. Jednak, o ile zapisy ustawy dość szczegółowo regulują funkcjonowanie ochrony fizycznej, o tyle praktycznie niewiele można z niej wyczytać na temat zabezpieczenia technicznego.

Bezpośrednia ochrona fizyczna oraz zabezpieczenia techniczne (elektroniczne i mechaniczne) to jedne ze składowych potrzebnych do zapewnienia bezpieczeństwa fizycznego (ang. *physical security*), które np. w Narodowym Programie Ochrony Infrastruktury Krytycznej 2015 jest definiowane (na potrzeby ochrony infrastruktury krytycznej – IK) jako „zespół działań proceduralnych, organizacyjnych i technicznych mających na celu minimalizację ryzyka zakłócenia funkcjonowania IK w następstwie działań osób, które w sposób nieautoryzowany podjęły próbę dostania się lub znalazły się na terenie IK”.

Zgodnie z zapisami Narodowego Programu Ochrony Infrastruktury Krytycznej 2015 bezpośrednia ochrona fizyczna oraz zabezpieczenie techniczne realizują swoje cele m.in. poprzez:

- Prewencję (w tym działania odstrasżające np. stosowanie odpowiednich tablic informacyjnych),
- Wykrycie intruza,
- Przekazanie informacji o wykryciu intruza – alarmowanie (a w przypadku użycia sygnalizacji akustycznej jest to również działanie odstrasżające),
- Opóźnienie intruza w dotarciu do stref chronionych
- Zapis zdarzenia (m.in. w celach dowodowych)
- Reakcję/Interwencję na zdarzenie.

Kolejnym źródłem prawa, a tym samym słownictwa jest ustawa z 5.08.2010 r. o *ochronie informacji niejawnych* (Dz.U. 2010 nr 182 poz. 1228). Wprowadzono tam kolokwialny (potoczny) zwrot „środki bezpieczeństwa fizycznego”. Zwrot ten, to nic innego, jak kontaminacja frazeologiczna, polegająca na zmieszaniu

dwóch wyrażen „środki służące do” i „zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego”. Przytoczymy fragment powyższej ustawy w wersji oryginalnej:

„Art. 1.1. Ustawa określa zasady ochrony informacji niejawnych (...), to jest zasady:

(...) 8) stosowania **środków bezpieczeństwa fizycznego** w odniesieniu do informacji niejawnych”.

A teraz przeczytajmy jakby to brzmiało w wersji proponowanej przez PISA: „Art. 1.1. Ustawa określa zasady ochrony informacji niejawnych (...), to jest zasady:

(...) 8) stosowania **środków służących do zapewnienia „bezpieczeństwa fizycznego** w odniesieniu do informacji niejawnych”.

Lepiej, nieprawdaż? Przecież bezpieczeństwo to stan, do którego dążymy, który chcemy osiągnąć. Prawidłowym będzie więc zwrot „bezpieczeństwo pożarowe”, po angielsku brzmiące *fire safety*. A stan ten osiągamy stosując „zabezpieczenia” (ang. *security*). I w ten sposób doszliśmy do słynnego dylematu *safety vs. security*, który rozstrzygnął już na początku tego wieku Jacek Drogosz na łamach Systemów Alarmowych.³

AUDIO I WIDEO

To po polsku fonia i wizja. Zwroty „audio” i „wideo”- to kolokwialne zapożyczenia z j. ang. – *audio i video*. W poprawnych tekstach technicznych należy minimalizować użycie słów „audio” i „wideo”, gdyż wcześniej w języku polskim używano już słów „fonia” i „wizja” w odpowiedniej formie np. poprawnie - sygnał fonii i wizji (kolokwialnie – sygnał audio i video), poprawnie – przetwornik wizji (kolokwialnie - przetwornik wideo). Prawdopodobnie za wprowadzenie tych zwrotów do powszechnego obiegu odpowiadają pasjonaci piszący popularne artykuły, nie mający ugruntowanego wykształcenia technicznego. Jednakże w czasopiśmie technicznym, które szczyli się posiadaniem Rady Naukowej, nie wypada używać w artykułach technicznych zwrotów kolokwialnych szczególnie, że nie przeszkadza to w zrozumieniu przekazu np. poprawnie: sygnał fonii, sygnał wizji vs. potoczne: sygnał audio, sygnał wideo.

MONITOR, MONITORING, MONITORING WIZYJNY

Można by kolokwialnie rozpocząć wnioskiem, że monitor ma tyle wspólnego z monitoringiem, co karawan z karawaniem.

Po pierwsze, słowo *monitoring* oznacza wykonywanie czynności, polegającej na:

- a. stałej obserwacji i kontroli jakichś procesów lub zjawisk
- b. stałego nadzoru nad jakimś obiektem chronionym⁴

Natomiast „**monitoring wizyjny**” wg norm PN-EN to: „*proces weryfikacji prawidłowego funkcjonowania połączeń i elementów (w odniesieniu do stanu elementu)*” lub „*podgląd żywych obrazów w celu wykrycia zdarzeń lub incydentów (w odniesieniu do działalności operatora)*”⁵

Po drugie, w branży zabezpieczeń zwrot *monitoring* nie dotyczy wyłącznie tzw. „*monitoringu wizyjnego*”, ale również „*monitoringu sygnałów z systemów alarmowych sygnalizacji włamania i napadu*”.

Warto tu zacytować dr. Zbigniewa Nowickiego, z jego przypisami:

„Określenia *monitoring i monitorowanie* weszły w ostatnich latach do języka codziennego, a działalność gospodarcza nimi określana przeżywa intensywny rozwój. *Monitoring, monitorowanie* - słowa pochodzenia łacińskiego, w języku naukowym oznaczają: „systematyczne śledzenie ilościowych i jakościowych zmian pewnych wielkości, np. w fizyce cząstek elementarnych - *monitoring* liczby cząstek wchodzących do określonego urządzenia; w badaniu stanu środowiska - *monitoring* środowiska, system standardowych (a więc jednolitych, porównywalnych) pomiarów oraz ocena i prognozowanie stanu środowiska przyrodniczego i zachodzących w nim zmian: obejmuje m.in. pomiary stężeń podstawowych zanieczyszczeń powietrza (gł. pyłków, tlenków azotu, dwutlenku siarki, także natężenia hałasu), wód i gleb (np. pestycydów, detergentów, metali ciężkich); są one podstawą m.in. do podejmowania działań ochronnych (bądź rekultywacyjnych) i umożliwiają ocenę skuteczności tych działań.”⁶

W dziedzinie techniki alarmowej *monitoring* oznacza: „zbieranie przez centrum monitoringu, za pomocą łącz: telekomunikacyjnych i radiowych, informacji

¹ Henryk Dąbrowski *Do Przyjaciół, do znajomych i nieznanym Czytelników*, SEC&AS 1/2017 str. 1

² *Ibidem*

³ Jacek Drogosz *Safety and security. Bezpieczeństwo i zabezpieczenia* Systemy Alarmowe 1/2001 str. 7

⁴ Internetowy Słownik PWN

⁵ Definicja 3.1.94 w **PN-EN 50132-1:2014** oraz 3.1.92 w **PN-EN 62676-1-1:2014-06**

⁶ Encyklopedia Multimedialna. PWN. Edycja 1996.

o stanie niezależnych, oddalonych systemów alarmowych, w celu podjęcia działań interwencyjnych w przypadku odebrania sygnału alarmu⁷. Ustawa o ochronie osób i mienia, wymieniając formy tej ochrony, bezpośrednio nie używa omawianych określeń. Wydaje się, że mówi o nich pośrednio. Wśród form bezpośredniej ochrony fizycznej wyszczególnia: „polegającą na stałym dozorze sygnałów przesyłanych, gromadzonych i przetwarzanych w elektronicznych urządzeniach i systemach alarmowych”⁸. Ustawa nie definiuje pojęcia „dozór”. W języku polskim oznacza ono: „opiekę wyznaczoną nad kimś lub nad czymś, mającą na celu dopilnowanie wykonania czegoś lub zapobieżenia czemuś; strzeżenie, pilnowanie doglądanie...” „Ludzi sprawujących tę opiekę, dozorujących kogoś, coś...”⁹

Należy zwrócić uwagę, że czynności polegające na stałym dozorze sygnałów przesyłanych, gromadzonych i przetwarzanych w elektronicznych urządzeniach i systemach alarmowych, zostały zaliczone do ochrony fizycznej. Podobnie rzecz traktuje nowa klasyfikacja wyrobów i usług. Usługi związane z obsługą systemów alarmowych umieszczone zostały w dziale 74.6: „usługi detektywistyczne i ochroniarskie”¹⁰ W dotychczasowej praktyce czynności te na ogół wiązano z usługami o charakterze technicznym. (...)

FUNKCJE, ROLA I SKUTECZNOŚĆ MONITOROWANIA W SYSTEMIE OCHRONY OSÓB I MIENIA

W świetle przedstawionych wyjaśnień wydaje się uzasadnione stwierdzenie, że mianem monitorowanie alarmów można określać taką działalność, która za pomocą odpowiednich torów transmisyjnych oraz za pośrednictwem alarmowego centrum odbiorczego (dalej: centrum monitoringu):

- umożliwia stałe zbieranie informacji o stanie niezależnych, oddalonych systemów alarmowych, w szczególności o sygnałach alarmu o przestępstwie i zachowaniu się ich sprawców w chronionym obiekcie
- zapewnia podjęcie odpowiednich działań interwencyjnych w przypadku odebrania sygnału alarmu
- gwarantuje możliwość dokonywania oceny skuteczności tych działań oraz sprawności środków, urządzeń i systemów zabezpieczenia technicznego.¹¹

Należałoby zdefiniować również pojęcie „system monitoringu”. Propozycja PISA mogłaby brzmieć tak:

System monitoringu – system obejmujący składniki organizacyjne oraz techniczne, pozwalający na wykonywanie działań mających na celu wykrycie zdarzeń monitorowanych i podjęcie odpowiednich działań interwencyjnych.

Można wyciągnąć następujące wnioski:

- nie każdy system monitoringu jest systemem monitoringu wizyjnego.
- nie każdy system dozoru wizyjnego jest systemem monitoringu wizyjnego.

Nie każdy system monitoringu jest systemem monitoringu wizyjnego. Nie każdy system dozoru wizyjnego jest systemem monitoringu wizyjnego.

W kontekście przedstawionych wyjaśnień prawidłowe i najszerze określenie to „dozór wizyjny”. W konkretnych sytuacjach można korzystać z zawężonego pojęcia „monitoring wizyjny” (ponieważ, jak już zaznaczyłem, nie każdy system dozoru wizyjnego jest systemem monitoringu wizyjnego).

Ale to, dlaczego piszemy o systemach dozoru wizyjnego a nie o systemach CCTV w kolejnym artykule wyjaśni Waldemar Więckowski, ekspert od systemów dozoru wizyjnego VSS.¹²

Andrzej TOMCZAK
Redaktor merytoryczny SEC&AS

⁷ PN-E-08390-1 – Terminologia.

⁸ Ustawa z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia (Dz. U. Nr 114, poz. 740 z późn. zm.)

⁹ Komputerowy słownik języka polskiego. PWN 1996. Edycja 1996.

¹⁰ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 marca 1997 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Wyrobów i Usług (PKWiU) (Dz. U. Nr 42, poz. 264).

¹¹ Zbigniew Tomasz Nowicki - Monitorowanie sygnałów alarmu o przestępstwie. Zarys problemów organizacyjno – prawnych – Systemy Alarmowe 6/1998 str. 11

¹² Zwrot VSS (ang. Video Surveillance Systems) pochodzi z PN-EN 62676-1-1:2014-06 Systemy dozoru CCTV stosowane w zabezpieczeniach -- Część 1-1: Wymagania systemowe -- Postanowienia ogólne

DUALNA CZUJKA RUCHU OPAL Pro CZUJKA KURTYNOWA AGATE

ochrona na poziomie **Grade 3**
dla zastosowań wewnętrznych

- skuteczna detekcja w trudnych warunkach
 - zaawansowana konstrukcja
 - aktywny antymasking IR
 - autorski algorytm autoadaptacji
- kompaktowa bryzgoszczelna obudowa IP54 (możliwość pracy na zewnątrz)
- szerokokresowa, precyzyjna konfiguracja czułości

www.satel.pl

SATEL sp. z o.o.
ul. Budowlanych 66, 80-298 Gdańsk
tel.: (58) 320-94-00, fax: (58) 320-94-01, e-mail: satel@satel.pl